KOPAČKI RIT Park prirode Nature Park

PARKOVI HRVATSKE Parks of Croatia

Poljoprivredni fakultet u Osijeku

ODJELJA BIOLOGIJU

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

DANUBEPARKS network of protected areas

Balkan Environmental Association B.EN.A.

6. SIMPOZIJ S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM

6th SYMPOSIUM WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION

KOPAČKI RIT

JUČER, DANAS, SUTRA

2017.

KOPAČKI RIT

PAST, PRESENT, FUTURE

2017

ZBORNIK SAŽETAKA

BOOK OF ABSTRACTS

Tikveš, 28. i 29. rujna 2017.

Tikveš, September 28 - 29, 2017.

ZBORNIK SAŽETAKA
6. SIMPOZIJA S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM

BOOK OF ABSTRACTS
6TH SYMPOSIUM WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION

KOPAČKI RIT
JUČER, DANAS, SUTRA
2017.

KOPAČKI RIT:
PAST, PRESENT, FUTURE
2017

Povodom 50. obljetnice proglašenja Kopačkoga rita zaštićenim područjem, 20. obljetnice osnutka Javne ustanove „Park prirode Kopački rit“ te 10. obljetnice osnutka Mreže zaštićenih područja na rijeci Dunav – DANUBEPARKS.

On the occasion of the 50th anniversary of the protected area establishment, the 20th anniversary of the foundation of the Public Institution Kopački Rit Nature Park and the 10th anniversary of the foundation of DANUBEPARKS - the Danube River Network of Protected Areas.

Tikveš, 28. i 29. rujna 2017.

Tikveš, 28 and 29 September 2017

ZBORNIK SAŽETAKA 6. SIMPOZIJA S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM

BOOK OF ABSTRACTS OF THE 6TH SYMPOSIUM WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION

KOPAČKI RIT: JUČER, DANAS, SUTRA 2017.
KOPAČKI RIT: PAST, PRESENT, FUTURE 2017

Organizatori/Organizers:
Javna ustanova „Park prirode Kopački rit“/ Public Instituition „Kopački Rit Nature Park“
Poljoprivredni fakultet u Osijeku / Agricultural Faculty
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti / Faculty of Education in Osijek
Odjel za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku / Deparment of Biology of the Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
DANUBEPARKS – Mreža zaštićenih područja na rijeci Dunav / DANUBEPARKS – the Danube River Network of Protected Areas
B.EN.A – Balkanska udruga za okoliš / B.EN.A - Balkan Environmental Association

Izdavač/Publisher:
Javna ustanova „Park prirode Kopački rit“, Mali Sakadaš 1, 31327 Kopačevo, Bilje

Public Instituition „Kopački Rit Nature Park“, Mali Sakadaš 1, 31327 Kopačevo, Bilje

Uredništvo / Editorial board:
izv. prof. dr. sc. Siniša Ozimec / associate professor Siniša Ozimec, PhD
izv. prof. dr. sc. Irella Bogut/ associate professor Irella Bogut, PhD
Vlatko Rožac, prof. / Vlatko Rožac, mag. biol. and chem.
doc. dr. sc. Filip Stević/ assistant professor Filip Stević, PhD
Boris Bolšec, prof./ Boris Bolšec, mag.
Adrijana Baković, mag. biol. /Adrijana Baković, mag.biol.

Znanstveni odbor / Abstract review board:
izv. prof. dr. sc. Siniša Ozimec/ associate professor Siniša Ozimec, PhD
izv. prof. dr. sc. Irella Bogut/ associate professor Irella Bogut, PhD
doc. dr. sc. Filip Stević/ assistant professor Filip Stević, PhD
izv. prof. dr. sc. Mirna Habuda-Stanić/ associate professor Mirna Habuda-Stanić, PhD
doc. dr. sc. Elvira Kovač Andrić/ assistant professor Elvira Kovač Andrić, PhD
mr. sc. Željko Popović prof. v. šk. / Željko Popović College Prof. M.Sc.
izv. prof. dr. sc. Vanja Radolić/ associate professor Vanja Radolić, PhD
doc. dr. sc. Dubravka Čerba/ assistant professor Dubravka Čerba, PhD
doc. dr. sc. Alma Mikuška/ assistant professor Alma Mikuška, PhD
doc. dr. sc. Tanja Žuna Pfeiffer/ assistant professor Tanja Žuna Pfeiffer, PhD
doc. dr. sc. Dubravka Špoljarić Maronić/ assistant professor Dubravka Špoljarić Maronić, PhD
doc. dr. sc. Nataša Turić/ assistant professor Nataša Turić/ PhD

Organizacijski odbor / Organisational committee:
Davor Mikulić, dipl. ing./ Davor Mikulić, M.Eng.
prof. dr. sc. Damir Matanović/ full professor Damir Matanović, PhD
prof. dr. sc. Vlado Guberac/ full professor Vlado Guberac, PhD
prof. dr. sc. Enrih Merdić/ full professor Enrih Merdić, PhD
Vlatko Rožac, prof/ Vlatko Rožac, mag. biol. and chem.

Lektori / Language editors:
izv. prof. dr. sc. Emina Berbić Kolar/ associate professor Emina Berbić Kolar, PhD
dr. sc. Igor Marko Gligorić/ Igor Marko Gligorić, PhD
Suzana Lazarević, prof./ Suzana Lazarević, mag. philol. angl.

Pokrovitelji/Sponsors:
Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost/ Environmental Protection and Energy Efficiency Fund,
Osječko-baranjska županija/ Osijek-Baranja County,
Privredna banka Zagreb d.d.
Alfa d.d.

Fotografija na naslovnici / Cover page photo:
Domagoj Topić

Grafička priprema i tisak / Printed by:
Foto art d. o. o.

Naklada / Printing run:
300 primjeraka/copies
ISSN 1849-8264

Mišljenje odgojitelja i roditelja djece predškolske dobi o važnosti ekoloških tema u dječjemu vrtiću

ŽELJKO POPOVIĆ, IRELLA BOGUT, IVONA AMENT

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Ulica cara Hadrijana 10d, Osijek

(E-mail: popovic@foozos.hr)

Sažetak

Ekološke teme većinom nisu primarne u dječjim vrtićima, osim ako se radi o ekovrtićima ili vrtićima sa specijalnim programima. U redovnim vrtićkim programima ekološke su teme aktualne uglavnom pri obilježavanju tzv. ekodatuma. U posljednje vrijeme sve se više ukazuje na društveno-pedagošku važnost ekološkoga odgojnoga rada te potrebu za ekološkim–obrazovanjem kao aktivnim procesom. Općepoznato je da djeca predškolske dobi kroz igru mogu steći brojne socijalne vještine i razviti kognitivne sposobnosti, a te su komponente odgojno-obrazovnoga rada idealne za usvajanje ekoloških i drugih vrijednosti kod djece predškolske dobi. Ta je zamisao ostvariva raznim radionicama i igrama, akcijama uređivanja okoliša, posjetima prirodnim staništima u neposrednome okolišu, kao i organiziranim edukativnim posjetima nacionalnim parkovima, parkovima prirode i sl. Kako su roditelji primarni odgojitelji djece, cilj je provedenoga istraživanja bio dobiti uvid u njihova mišljenja o ekološkome odgoju u dječjemu vrtiću i važnosti obrađivanja ekoloških tema. Usporedili smo postoje li sličnosti i razlike u mišljenjima roditelja i odgojitelja te samih roditelja s obzirom na mjesto prebivališta (selo/grad), odnosno postoje li temelji kontinuiteta u suradnji odgojitelja i roditelja. U istraživanju je sudjelovalo 116 roditelja i 48 odgojiteljica u dječjim vrtićima „Bjelovar“ u Bjelovaru, „Latica“ u Osijeku, „Pinokio“ u Donjemu Miholjcu – područnome dječjemu vrtiću Marijanci i Dječjemu vrtiću pri Osnovnoj školi Ivana Gorana Kovačića u Zdencima. Veća razlika u mišljenjima roditelja i odgojitelja uočava se kod tvrdnje da su predškolci nedozreli da bi shvatili značenje ekoloških pojmova. Tu do izražaja dolazi stručnost te su odgojitelji sigurniji od roditelja u potpunome neslaganju s navedenom tvrdnjom. Nesiguran stav roditelja vidi se i kod tema kao što su klima te obnovljivi i neobnovljivi izvori energije. Roditelji, bez obzira na ekološke poticaje i prilike koje im nudi ruralna odnosno urbana sredina, imaju slično mišljenje o tome kakva bi ekološka ponašanja i stavove njihova djeca trebala usvojiti. Roditelji s prebivalištem u gradu imaju odlučniji stav o temama kao što su klima te obnovljivi i neobnovljivi izvori energije. Isto tako više roditelja iz grada smatra kako djeca svakodnevno trebaju provoditi vrijeme u prirodi za vrijeme boravka u dječjemu vrtiću, no obje se grupe roditelja slažu kako je važno djecu poticati na boravak i rad u prirodi, smatraju da je nužno razgovarati s djecom predškolskoga uzrasta o ekološkim temama, učiti ih razvrstavati otpad, kompostirati i sl. Budući da su u anketi ipak bila uključena samo mišljenja ispitanika, u daljnjim istraživanjima planiraju se ispitati ekološka ponašanja i navike roditelja kako bi se došlo do pouzdanijih rezultata, a sve u cilju odgoja i razvoja osviještenoga i odgovornoga pojedinca koji će znati sačuvati i obnoviti okoliš.

Ključne riječi: ekološki odgoj, ekološke teme, djeca predškolske dobi, dječji vrtić

The Opinion of the Educators and the Parents of the Preschool Age Children on the Importance of Environmental Topics at Kindergarten

ŽELJKO POPOVIĆ, IRELLA BOGUT, IVONA AMENT

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Education, Ulica cara Hadrijana 10d, Osijek, Croatia

(E-mail: popovic@foozos.hr)

Abstract
Environmental topics are mostly not considered as primary topics in kindergartens, except for eco-kindergartens or kindergartens with special programmes. In regular kindergartens' programmes, environmental topics are mainly used on the occasion of marking the so called eco-dates. More recently, an emphasis has been increasingly given to social and pedagogical importance of ecological education and the need for ecological education as an active process. It is well-known that children of preschool age can acquire numerous social skills through games and develop their cognitive abilities - and these components of educational work are ideal for adopting ecological and other values in preschool children. This idea can be realized through various workshops and games, environmental outdoor activities, visits to natural habitats in the immediate surrounding areas, as well as organized educational visits to national parks, nature parks etc. As parents are the primary educators of children, the aim of the research was to gain insight into their opinion about ecological upbringing in kindergartens and the importance of having environmental topics. We have compared the similarities and differences in the opinions of parents and educators and between the parents themselves regarding the place of residence (village / city), i.e. whether there is a basis for continuity in co-operation between parents and educators. The research involved 116 parents and 48 educators in the"Bjelovar" kindergarten in Bjelovar, "Latica" in Osijek, "Pinokio" in Donji Miholjac - a branch kindergarten Marijanci and the kindergarten at Ivan Goran Kovačić Primary School in Zdenci. A greater difference in the opinions of parents and educators is noted in the claims that preschoolers have failed to understand the meaning of ecological concepts. Evident here is the issue of expertise and the educators are more certain than the parents in complete disagreement with the stated statement. Uncertain attitude of the parents is also present in topics such as climate and renewable and non-renewable energy sources. Parents, regardless of the ecological incentives and opportunities offered by rural or urban environments, have a similar view of what ecological behaviours and attitudes their children should adopt. Parents with a residence in the city have a more decisive attitude on topics such as climate and renewable and non-renewable energy sources. Likewise, there is a greater number of parents from the city who believe that children should spend their time every day in nature while under the kindergarten’s care, but both parent categories agree that it is important for children to be encouraged to stay and work outdoors, and consider it necessary to talk to children of preschool age about environmental topics, to teach them how to separate waste, to compost etc. Since the survey included only the respondents' opinions, a further research is planned in order to examine the ecological behaviour and habits of parents in order to achieve more reliable results, and this all with a view to education and development of an educated and responsible individual who will know how to preserve and renew the environment.

Keywords: ecological education, environmental topics, preschool children, kindergarten

MIŠLJENJE ODGOJITELJA I RODITELJA DJECE PREDŠKOLSKE DOBI O VAŽNOSTI EKOLOŠKIH TEMA U DJEČJEM VRTIĆU

Željko Popović
Irella Bogut
Ivona Ament

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
Cara Hadrijana 10, Osijek (popovic@foozos.hr)

UVOD

Ekološke teme većinom nisu primarne u dječjim vrtićima, osim ako se radi o ekovrtićima ili vrtićima sa specijalnim programima. U posljednje se vrijeme sve više ukazuje na društveno-pedagošku važnost ekološkog odgojnog rada te potrebu za ekološkim obrazovanjem kao aktivnim procesom. Cilj je provedenog istraživanja bio dobiti uvid u mišljenja roditelja predškolske djece i odgojitelja o ekološkom odgoju u dječjem vrtiću i važnosti obrađivanja ekoloških tema.

METODE

Istraživanje je provedeno sa 116 roditelja i 48 odgojiteljica u dječjim vrtićima „Bjelovar“ u Bjelovaru, „Latica“ u Osijeku, „Pinokio“ u Donjem Miholjcu – područnom dječjem vrtiću Marijanci i Dječjem vrtiću pri Osnovnoj školi Ivana Gorana Kovačića u Zdencima. Usporedili smo mišljenjima odgojitelja i roditelja s obzirom na mjesto prebivališta (selo/grad), a utvrdili smo postoji li kontinuitet suradnje odgojitelja i roditelja po ovom pitanju.

REZULTATI

Veća razlika u mišljenjima roditelja i odgojitelja vidi se kod tvrdnje da su predškolci nedozreli da bi shvatili značenje ekoloških pojmova (Sl.1). Tu do izražaja dolazi stručnost te su odgojitelji sigurniji od roditelja u potpunom neslaganju s navedenom tvrdnjom. Nesiguran stav roditelja vidi se i kod tema kao što su klima te obnovljivi i neobnovljivi izvori energije (Sl.2). Roditelji, bez obzira na ekološke poticaje i prilike koje im nudi ruralna, odnosno urbana sredina imaju slično mišljenje o tome kakva bi ekološka ponašanja i stavove njihova djeca trebala usvojiti. Roditelji s prebivalištem u gradu imaju odlučniji stav o temama kao što su klima te obnovljivi i neobnovljivi izvori energije. Isto tako više roditelja iz grada smatra kako djeca svakodnevno trebaju provoditi vrijeme u prirodi za vrijeme boravka u dječjem vrtiću, no obje grupe roditelja se slažu kako je važno djecu poticati na boravak i rad u prirodi, smatraju kako je nužno razgovarati s djecom predškolskog uzrasta o ekološkim temama, učiti ih razvrstavati otpad, kompostirati i sl. (Tab.1).

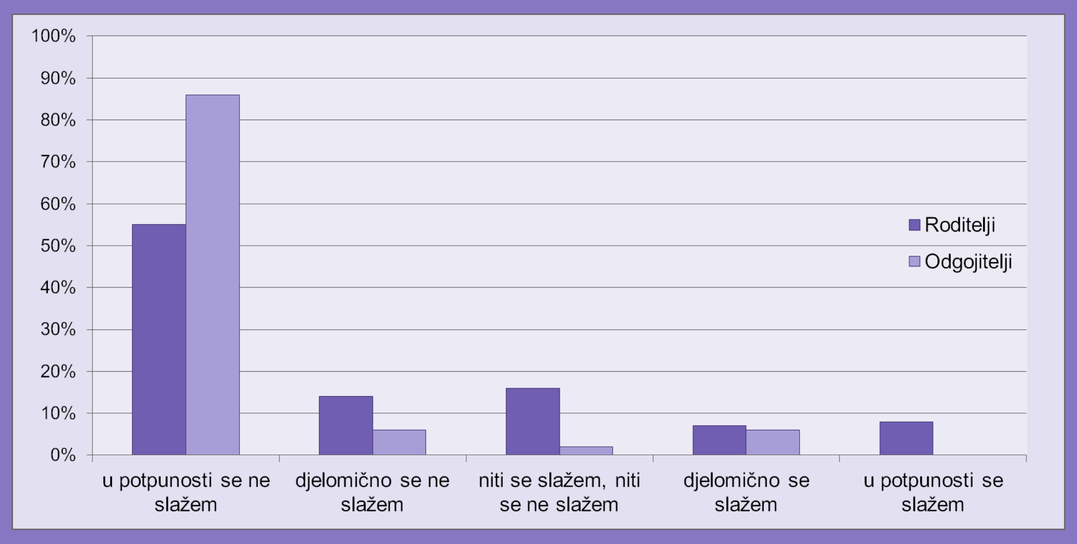

Slika 1 Djeca predškolskog uzrasta “premala” su da bi shvatila značenje ekologije i njenih pojmova.

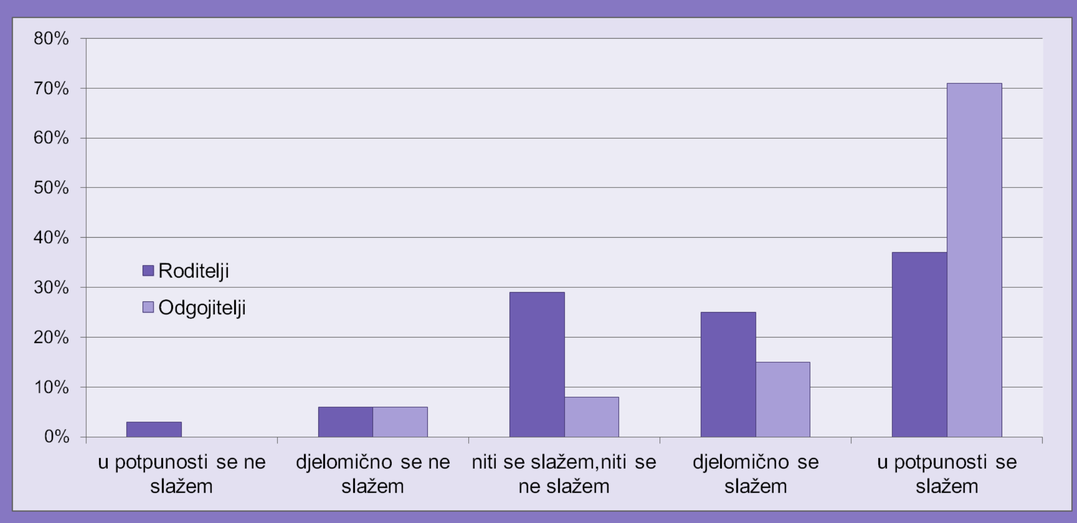

Slika 2. U vrtiću se treba učiti o obnovljivim i neobnovljivim izvorima energije.

Tablica 1. Rang lista ekoloških tema prema važnosti za rad u dječjim vrtićima prema mišljenju roditelja (lijevo) i odgojitelja (desno).

Tema	Broj odgovora
1. Razvrstavanje otpada	46
2. Racionalno korištenje energije	44
3. Načini zagađivanja okoliša i sprječavanje istog	43
4. Obrađivanje vrta u vrtiću	38
5. Rad i boravak u prirodi	33
6. Nedostatak pitke vode	32
7. Zaštita prirode/čuvanje okoliša	13
8. Njega biljaka/briga o biljkama	12
9. Nestanak šuma	11
10. Recikliranje	10

Tema	Broj odgovora
1. Razvrstavanje otpada	27
2.Racionalno korištenje energije/štednja energije	22
3. Recikliranje	20
4. Vrt	20
5. Zaštita prirode/briga o okolišu	16
6. Boravak u prirodi	15
7.Načini zagađivanja okoliša i sprječavanje istog	13
8. Voda	12
9.Odnos prema biljkama i životinjama	12
10. Obnovljivi izvori energije	11

ZAKLJUČAK

Istraživanje je provedeno kratkom anketom. Iako su se određene razlike u odgovorima vidjele, one su bile male. Roditelji, bez obzira na mjesto prebivališta, različite ekološke poticaje i prilike koje im nudi ruralna odnosno urbana zajednica imaju slična mišljenja o tome kakva bi ponašanja i stavove njihova djeca trebala usvojiti u dječjem vrtiću. Uz to, rezultati usporedbe odgovora ispitanih roditelja i odgojitelja nemaju naznake da bi moglo doći do diskontinuiteta pri ekološkom odgoju.